

น่าน เป็นจังหวัดชายแดนภาคเหนือ และเป็นเมืองที่ตั้งอยู่ในหุบเขา มีประวัติความเป็นมาเก่าแก่รุ่นเดียวกับกรุงสุโขทัยสันนิษฐานว่าสร้างราวพุทธศตวรรษที่ 18 “พญาภูคา” ได้สร้างขึ้นในบริเวณที่ราบทางตอนบนเขตตำบลศิลาเพชรหรืออำเภอปัวในปัจจุบัน ซึ่งมีชื่อเดิมว่า นันทบุรี หรือวรรณคร ต่อมาเจ้าเมืองน่านได้รับพระราชทานพระบรมสารีริกธาตุจำนวน 7 องค์ มาจากกรุงสุโขทัย จึงหาสถานที่ที่เหมาะสมในการประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ จึงได้เลือกคอยกเพียงแช่แห้งและย้ายมาสร้างเมืองใหม่ที่เชิงดอย ต่อมาประมาณ ปี พ.ศ.1911 แม่น่านได้เปลี่ยนทิศทางเดิน จึงได้ย้ายเมืองอีกครั้งหนึ่งมาตั้งที่บ้านห้วยไค้ ทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำน่านซึ่งเป็นที่ตั้งเมืองน่านในปัจจุบัน

อาณาเขตและการปกครอง

น่านอยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 668 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งสิ้น 11,472.072 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 7 ล้านไร่เศษ มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

- ทิศเหนือ** จดสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
- ทิศตะวันออก** จดสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
- ทิศใต้** จดจังหวัดอุตรดิตถ์
- ทิศตะวันตก** จดจังหวัดแพร่ พะเยา และเชียงราย

แบ่งการปกครองออกเป็น 12 อำเภอ กับ 1 กิ่งอำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองน่าน อำเภอเชียงกลาง อำเภอแม่จริม อำเภอนาน้อย อำเภอปัว อำเภอเวียงสา อำเภอท่าวังผา อำเภอทุ่งช้าง อำเภอบ้านหลวง อำเภอนาหมื่น อำเภอสันติสุข อำเภอบ่อเกลือ และกิ่งอำเภอสองแคว

การเดินทาง

ทางรถยนต์ จากกรุงเทพฯ ใช้เส้นทางหลวงหมายเลข 32 มาจนถึงจังหวัดนครสวรรค์ จากนั้นใช้เส้นทาง 117 มาจนถึงจังหวัดพิษณุโลก และจากจังหวัดพิษณุโลกให้ใช้เส้นทางหมายเลข 11 โดยจะผ่านจังหวัดอุตรดิตถ์ และอำเภอเด่นชัย (จังหวัดแพร่) จากเด่นชัยใช้ทางหลวงหมายเลข 101 ผ่านจังหวัดแพร่ไปจนถึงตัวจังหวัดน่าน รวมระยะทางประมาณ 668 กิโลเมตร

ทางรถโดยสาร สถานีขนส่งสายเหนือ ถนนกำแพงเพชร 2 มีรถโดยสารประจำทางทั้งรถโดยสารธรรมดา และรถโดยสาร

ปรับอากาศไปจังหวัดน่านทุกวัน วันละหลายเที่ยว ติดต่อสอบถามรายละเอียดได้ที่ โทร. 936-3660, 936-3666 ส่วนรถโดยสารของบริษัทเอกชนติดต่อได้ที่บริษัทแพร่ทัวร์ โทร. 245-2369, 245-1679 และบริษัทถาวรฟาร์ม โทร. 282-3341-5

ทางรถไฟ การรถไฟแห่งประเทศไทย มีรถไฟออกจากสถานีรถไฟหัวลำโพงไปอำเภอเด่นชัย (จังหวัดแพร่) จากอำเภอเด่นชัยสามารถต่อรถโดยสารประจำทางมาลงที่จังหวัดน่านได้

ทางเครื่องบิน บริษัทการบินไทย จำกัด มีเที่ยวบินไป-กลับระหว่างกรุงเทพฯ-น่าน ติดต่อสอบถามได้ที่ บริษัทการบินไทย จำกัด กรุงเทพฯ โทร. 280-0060, 628-2000 และที่จังหวัดน่าน โทร. (054) 710377, 710498 (ท่าอากาศยานน่าน โทร. 771-729)

ระยะทางจากอำเภอเมืองไปยังอำเภอต่างๆ

อำเภอเวียงสา	25	กิโลเมตร
อำเภอสันติสุข	32	กิโลเมตร
อำเภอแม่จริม	38	กิโลเมตร
อำเภอท่าวังผา	41	กิโลเมตร
อำเภอบ้านหลวง	45	กิโลเมตร
อำเภอนาน้อย	60	กิโลเมตร
อำเภอปัว	60	กิโลเมตร
อำเภอเชียงกลาง	76	กิโลเมตร
อำเภอนาหมื่น	80	กิโลเมตร
อำเภอทุ่งช้าง	86	กิโลเมตร
อำเภอบ่อเกลือ	133	กิโลเมตร
กิ่งอำเภอสองแคว	75	กิโลเมตร

ระยะทางทางจากจังหวัดน่านไปยังจังหวัดใกล้เคียง

จังหวัดพะเยา	176	กิโลเมตร
จังหวัดเชียงราย	270	กิโลเมตร
จังหวัดเชียงใหม่	318	กิโลเมตร
จังหวัดแพร่	118	กิโลเมตร
อำเภอเด่นชัย (จังหวัดแพร่)	142	กิโลเมตร

สถานที่ที่น่าสนใจ ในเขตอำเภอเมืองน่าน

วัดพญาวัต ตั้งอยู่ที่บ้านพญาวัต ตำบลคูใต้ ตามเส้นทางหลวงหมายเลข 101 ก่อนถึงตัวเมืองน่าน มีทางแยกซ้ายมือเข้าทางหลวงหมายเลข 1025 เข้าไปประมาณ 300 เมตร วัดพญาวัตนับเป็นปูชนียสถานที่เก่าแก่และสำคัญของจังหวัดน่านแห่งหนึ่ง มีเจดีย์งามเทวีหรือพระธาตุวัดพญาวัต ซึ่งเป็นศิลปะผสมระหว่างล้านนา-ล้านช้างและศิลปะน่านและพระพุทธรูปพระเจ้าสายฝนประดิษฐานอยู่ภายในพระวิหาร ซึ่งเป็นที่เคารพนับถือของชาวบ้านและมาขอฝนเมื่อเกิดความแห้งแล้งฝนไม่ตกตามฤดูกาล

วัดพระธาตุเขาน้อย ตั้งอยู่ที่ตำบลไชยสถาน อยู่ในเส้นทางเดียวกันกับวัดพญาวัต ตรงหลักกิโลเมตรที่ 2 สันนิษฐานว่ามีอายุใกล้เคียงกับพระธาตุแช่แห้ง จากบนยอดเขาจะมองเห็นทิวทัศน์ด้านล่างและวัดพระธาตุแช่แห้งได้อย่างชัดเจน

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติน่าน ตั้งอยู่ภายในบริเวณคุ้มของอดีตเจ้าผู้ครองนครน่าน ที่เรียกว่า “หอคำ” โดยเจ้าสุริยพงศ์ผริตเดชเจ้าเมืองน่าน สร้างขึ้นเป็นที่ประทับ เมื่อ พ.ศ.2446 ลักษณะตัวอาคารโอ่โง่งงดงามก่ออิฐถือปูนแข็งแรง แต่ตกแต่งให้อ่อนช้อยสวยงามด้วยลายลูกไม้ นับเป็นสถาปัตยกรรมก่อสร้างที่ดีเด่นแห่งหนึ่งของเมืองไทย นอกจากนี้บริเวณด้านหน้าพิพิธภัณฑสถานเป็นที่ตั้งอนุสาวรีย์เจ้าสุริยพงศ์ผริตเดช ผู้เป็นเจ้าของหอคำแห่งนี้ด้วย กรมศิลปากรได้รับมอบอาคารหอคำเพื่อใช้เป็นพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติจังหวัดน่านเมื่อปี พ.ศ.2517 แล้วจึงนำโบราณวัตถุตลอดจนสิ่งที่น่าสนใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ศิลปะ โบราณคดี และชาติพันธุ์วิทยาประจำท้องถิ่นมาจัดแสดงให้ชมอย่างมีระบบและระเบียบสวยงาม คือ **ส่วนที่เป็นห้องจัดแสดงชั้นล่าง** จัดแสดงชาติพันธุ์วิทยาเกี่ยวกับล้านนา เช่น ลักษณะอาคารบ้านเรือน และเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน การทอผ้าและผ้าพื้นเมืองน่านแบบต่างๆ ที่สวยงามมาก การสาธิตงานประเพณีและความเชื่อต่างๆ เช่น การแข่งเรือจุดบั้งไฟสงกรานต์ และพิธีสืบชะตา เป็นต้น ที่น่าสนใจในการจัดแสดงห้องโถงข้างล่างนี้ ยังมีการจัดแสดงเรื่องราวชีวิตความเป็นอยู่และเครื่องใช้ของชนกลุ่มน้อยในเมืองน่าน รวม 5 เผ่าด้วยกัน คือ ไทยลื้อ แม้ว เย้า ถิ่น และผีตองเหลือง **ส่วนบริเวณห้องจัดแสดงชั้นบน** เป็นการจัดแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของเมืองน่าน การสร้างเมืองและโบราณสถานที่สำคัญ รูปถ่ายโบราณ งานประณีตศิลป์ เครื่องใช้เงินตรา อาวุธ ศิลปะจารึก และเครื่องถ้วยชามที่ค้นพบในเมืองน่านที่สำคัญที่สุดได้แก่ ห่องเก็บ “งาช้างดำ” ซึ่งเป็นปูชนียวัตถุคูเมืองน่าน ตามประวัติกล่าวว่า ได้มาจากเมืองเชียงตุงตั้งแต่ครั้งโบราณ เมื่อเจ้ามหาพรหมสุรธาดา เจ้าผู้ครองนครน่านองค์สุดท้ายถึงแก่พิราลัย เจ้านายบุตรหลานจึงมอบให้เป็นสมบัติของแผ่นดินพร้อมกับหอคำ ลักษณะของงาช้างดำนี้เป็นงาปลีเปลือกสีน้ำตาลเข้ม ขนาดความยาว 97 เซนติเมตร วัดโดยรอบ 47 เซนติเมตร มีน้ำหนัก ประมาณ 18 กิโลกรัม

ส่วนปลายมนมีจารึกอักษรธรรมล้านนา ภาษาไทยกำกับไว้ว่า “กิ้งนี้หนักหนึ่งหมื่นห้าพัน” หรือประมาณ 18 กิโลกรัม พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติจังหวัดน่านเปิดให้ประชาชน และนักท่องเที่ยวเข้าชม ตั้งแต่เวลา 09.00-16.00 น. ทุกวัน เว้นวันจันทร์ อังคาร และวันหยุดนักขัตฤกษ์ โดยเสียค่าธรรมเนียมเข้าชม ชาวไทยคนละ 5 บาท ชาวต่างประเทศ 10 บาท รายละเอียดติดต่อ โทร. 054-710561

วัดพระธาตุช้างค้ำวรวิหาร อยู่ตรงข้ามพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติน่าน เดิมชื่อ **วัดหลวงกลางเวียง** หลักฐานตามศิลาจารึกหลักที่ 74 ที่ค้นพบภายในวัดกล่าวว่า พญาพลเทพฤชาชัยเจ้าเมืองน่านได้ปฏิสังขรณ์บูรณะวิหารหลวง เมื่อ พ.ศ. 2091 วัดนี้มีเจดีย์ช้างค้ำ ซึ่งเป็นศิลปะสมัยสุโขทัย อายุประมาณพุทธศตวรรษที่ 20 รอบเจดีย์มีรูปช้างโผล่ออกมาครึ่งตัว นอกจากนั้นวัดช้างค้ำยังมีพระพุทธรูปทองคำปางลีลาชื่อ **พระพุทธรูปนันทบุรีศรีศากยมุนี** ซึ่งเป็นทองคำ 65% สูง 145 เซนติเมตร ยอดพระโมฬีทำเสริมเมื่อ พ.ศ.2524 หนัก 69 บาท เจ้าวังฟารผาสุม เจ้าผู้ครองนครน่านองค์ที่ 14 แห่งราชวงศ์ภูคา เป็นผู้สร้างเมื่อวันพุธ เดือน 6 เหนือ พ.ศ. 1969 ประดิษฐานอยู่ที่กุฏิเจ้าอาวาส

วัดภูมินทร์ อยู่ใกล้กับพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติจังหวัดน่าน เป็นวัดที่มีลักษณะแปลกกว่าวัดอื่นๆ คือ โบสถ์และวิหารสร้างเป็นอาคารหลังเดียวกัน ประตูไม้ทั้งสี่ทิศแกะสลักลวดลายงดงามโดยฝีมือช่างล้านนาไทย นอกจากนี้ ฝาผนังภายในวิหารยังมีจิตรกรรมฝาผนังแสดงถึงชีวิต และวัฒนธรรมของยุคสมัยที่ผ่านมาตามพงศาวดารของเมืองน่าน วัดภูมินทร์สร้างขึ้น เมื่อ พ.ศ. 2139 โดยพระเจ้าเจตนบุตรพรหมมินทร์เจ้าผู้ครองนครน่าน ได้สร้างขึ้นหลังจากที่ครองนครน่านได้ 6 ปี มีปรากฏในคัมภีร์เมืองเหนือว่า เดิมชื่อ “**วัดพรหมมินทร์**” ซึ่งเป็นชื่อของเจ้าเจตนบุตร พรหมมินทร์ ผู้สร้างวัด แต่ตอนหลังชื่อวัดได้เพี้ยนไปจากเดิมเป็นวัดภูมินทร์ดังกล่าว

ความสวยแปลกของวัดภูมินทร์ที่ไม่เหมือนใครและไม่มีใครเหมือนเป็นหนึ่งเดียวในประเทศไทยก็คือเป็นพระอุโบสถทรงจตุรมุขพระประธานจตุรพักตร์ นาคสะดุ้งขนาดใหญ่แห่แห่นพระอุโบสถเทินไว้กลางลำตัวนาค พระอุโบสถจตุรมุขนี้กรมศิลปากรได้สันนิษฐานว่าเป็นอุโบสถจตุรมุขหลังแรกของประเทศไทย ตรงใจกลางพระอุโบสถประดิษฐานพระพุทธรูปขนาดใหญ่ 4 องค์

เห็นพระพักตร์ออกด้านประตูทั้งสี่ทิศ เห็นเบื้องพระปฤษฎางค์ชนกัน ประทับนั่งบนฐานชุกชี เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย ผู้ที่ไปชมความงามของพระอุโบสถนี้ไม่ว่าจะเดินขึ้นบันไดทิศไหน ก็จะมีพระพักตร์พระพุทธรูปทุกด้านไป

วัดภูมินทร์ได้รับการบูรณะครั้งใหญ่เมื่อปี พ.ศ.2410 หลังจากก่อสร้างมาได้ 271 ปี โดยพระเจ้าอนันตวรฤทธิเดช เจ้าผู้ครองนครน่าน โปรดให้ซ่อมแซมเป็นครั้งใหญ่ แล้วเสร็จเมื่อปี พ.ศ.2418 ใช้เวลาซ่อมแซมนานถึง 9 ปี กรมศิลปากรสันนิษฐานว่า ภาพจิตรกรรมฝาผนังคงจะวาดในสมัยที่ซ่อมแซมครั้งใหญ่นี้ สำหรับช่างผู้วาดนั้นไม่ปรากฏประวัติ ทราบแต่ว่าเป็นศิลปะกรรมแบบชาวไทยลื้อ

งานจิตรกรรมฝาผนัง แบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ แสดงเรื่องชาดกวิถีชีวิตตำนานพื้นบ้าน และความเป็นอยู่ของชาวน่านในอดีต ได้แก่ การแต่งกายคล้ายผ้าขึ้นลายน้ำไหล การทอผ้าด้วยกี่ทอมือ การติดต่อซื้อขายกับชาวต่างชาติ ซึ่งเป็นภาพจิตรกรรมฝาผนังอันเลื่องชื่อไปทั่วประเทศ นอกจากนี้สิ่งที่น่าสนใจอีกอย่างหนึ่งคือ บานประตูแกะสลักทั้งสี่ทิศแกะสลักเป็น 3 ชั้น บนไม้สักทองแผ่นเดียวขนาดใหญ่ ความหนาของไม้ประมาณ 4 นิ้ว สลักเป็นลวดลายเครือเถาที่มีทั้งดอกและผลระย้าย่อย รวมทั้งสัตว์นานาชนิดน่าชมอย่างยิ่ง

วัดสวนตาล ตั้งอยู่ที่ตำบลในเวียง สร้างขึ้นโดยพระนางปทุมมาวดี เมื่อ พ.ศ.1770 เจดีย์มีสี่ฐานงดงาม ชั้นล่างมีซุ้มประตูทั้งสี่ทิศ ภายในวัดมีพระพุทธรูปที่สำคัญคือ พระเจ้าทองทิพย์ ซึ่งพระเจ้าติโลกราชแห่งนครเชียงใหม่ โปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นในปี พ.ศ.1993 ลักษณะเป็นพระพุทธรูปทองสัมฤทธิ์องค์ใหญ่ปางมารวิชัยประดิษฐานในวิหารสวนตาล หน้าตักกว้าง 10 ฟุต สูง 14 ฟุต 4 นิ้ว มีงานนมัสการและสงฆ์เป็นประจำทุกปี ระหว่างเทศกาลสงกรานต์ ซึ่งจะมีการเฉลิมฉลองทั้งกลางวันและกลางคืน

พระบรมธาตุแช่แห้ง ตั้งอยู่ที่ตำบลม่วงตึ๊ด จากตัวเมืองข้ามสะพานแม่น้ำน่านไปตามเส้นทางสายน่าน-แม่จริม หรือทางหลวงหมายเลข 1168 ประมาณ 2 กิโลเมตร เป็นปูชนียสถานที่สำคัญและเก่าแก่ของจังหวัดน่าน มีอายุราว 600 ปี ประดิษฐานอยู่ที่วัดแช่แห้งตามพงศาวดารเมืองน่าน กล่าวหาว่าพญาการเมืองโปรดให้สร้างขึ้นเพื่อบรรจุพระธาตุที่ได้มาจากเมืองสุโขทัยระหว่างปี

พ.ศ.1897-1901 ปัจจุบันองค์เจดีย์ตั้งอยู่บนฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัส ยาวด้านละ 22.5 เมตร สูง 55.5 เมตร บุด้วยทองเหลืองหรือทองจังโก ลงรักปิดทองตลอดทั้งองค์ พระบรมธาตุแช่แห้งเป็นศาสนสถานคู่บ้านคูเมืองของจังหวัดน่าน ที่มีผู้เลื่อมใสศรัทธาเป็นอันมาก ทั้งประชาชนในตัวเมืองและจังหวัดใกล้เคียง และได้จัดให้มีงานนมัสการพระบรมธาตุเป็นประจำทุกปี ระหว่างวันขึ้น 11 ค่ำ ถึง 15 ค่ำ เดือน 6 ทางเหนือ โดยนับทางจันทรคติ ซึ่งจะอยู่ในราวปลายเดือนกุมภาพันธ์ หรือ ประมาณเดือนมีนาคมทุกปี

วนอุทยานถ้ำผาตูบ อยู่ที่ตำบลผาสิงห์ ห่างจากที่ตัวจังหวัด 12 กิโลเมตร บนเส้นทางหลวงหมายเลข 1080 น่าน-บัว-ทุ่งช้าง ตรงหลักกิโลเมตรที่ 9-10 การเดินทางมีความสะดวกทุกฤดูกาล ถ้ำผาตูบนี้ประกอบด้วยถ้ำหลายถ้ำในภูเขาหินหลายลูก แต่มีถ้ำสำคัญที่ควรชมอยู่ 2 ถ้ำ คือ ถ้ำพระ และถ้ำบ่อน้ำทิพย์ นอกจากนี้ยังมีหินงอกหินย้อย พันธุ์ไม้ต่างๆ และชะง่อนผาเหมาะเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ ได้รับการประกาศเป็นวนอุทยานถ้ำผาตูบ เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2521 มีเนื้อที่ทั้งสิ้น 528 ไร่

สถานที่ที่น่าสนใจในเขตอำเภอนาน้อย

อุทยานแห่งชาติศรีน่าน มีพื้นที่ประมาณ 934 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ 7 ตำบล 3 อำเภอ คือ ตำบลสัน และตำบลน้ำมวบ อำเภอเวียงสา ตำบลศรีสะเกษ ตำบลเชียงทอง และตำบลสถาน อำเภอนาน้อย ตำบลบ่อแก้ว และตำบลนาทะนุง อำเภอนาหมื่น จังหวัดน่าน มีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ได้แก่ **ผาชู** หรือ**ผาเซ็ดชู** อยู่ห่างจากตัวอำเภอนาน้อย 16 กิโลเมตร ตามเส้นทางสายน่าน-ปางไฮ เส้นทางหลวงหมายเลข 1083 ตามประวัติเล่าว่า ได้มีหนุ่มสาวคูหนึ่งเกิดรักกัน โดยที่ครอบครัวของฝ่ายหญิงมีฐานะดีกว่าฝ่ายชายจึงถูกกีดกันจากทางญาติของผู้ใหญ่ ด้วยความรักกัน ฝ่ายหญิงจึงมา ณ ที่แห่งนี้ ซึ่งเป็นหน้าผาสูงชันแล้วได้กระโดดหน้าผาฆ่าตัวตายที่หน้าผาตรงนั้น เมื่อฝ่ายชายทราบเรื่องจึงตามมาที่หน้าผาแห่งนี้ และได้พบศพของหญิงสาว จึงเสียใจและกระโดดหน้าผาตายตามกัน หน้าผาแห่งนี้จึงได้ชื่อว่า “ผาชู” นับแต่บัดนั้นเป็นต้นมา “ผาเซ็ดชู” ได้มีการติดตั้งเสาธงชาติไว้ ณ ยอดผา และมีเชือกชักธงชาติอยู่เบื้องล่างของหน้าผา นับเป็นสายธงชาติที่ยาวที่สุดในโลก

ที่บริเวณผาเซ็ดชู มีบ้านพักรับรองสำหรับนักท่องเที่ยวที่จะค้างคืนนักท่องเที่ยวต้องเตรียมอาหารไปเอง รายละเอียดติดต่อได้ที่ศูนย์พัฒนาต้นน้ำห้วยสามสบ ตำบลศรีสะเกษ อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน 55150 และที่หน่วยพัฒนาปรับปรุงต้นน้ำ (เขาน้อย) อำเภอเมือง จังหวัดน่าน 57000

อุทยานแห่งชาติศรีน่าน มีสถานที่ตั้งเต็นท์ไว้บริการนักท่องเที่ยว รายละเอียดสอบถามได้ที่ อุทยานแห่งชาติศรีน่าน

อำเภอพาน้อย จังหวัดน่าน 55150 หรือที่อุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้ กรุงเทพฯ โทร. 579-7223, 579-5734

เสาหินน่านน้อย หรือฮ่อมจ้อม อยู่ที่ตำบลเชียงของ จากอำเภอพาน้อย มีทางแยกไปตามเส้นทางหมายเลข 1083 ประมาณ 10 กิโลเมตร ฮ่อมจ้อม มีลักษณะเป็นเนินดินซึ่งถูกกัดเซาะจนสึกกร่อน มีลักษณะแปลกตาคล้ายกับ “พะเยาเมืองผี” ที่จังหวัดแพร่ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงทางธรณีวิทยาที่ธรรมชาติสร้างขึ้นอย่างหนึ่งที่ทำให้ปรากฏแห่งดินผสมหินลูกรังรูปร่างคล้ายเจดีย์ และปราสาทหรือจินตนาการอื่นๆ อยู่ทั่วไปเป็นบริเวณกว้าง

สถานที่ที่น่าสนใจ ในเขตอำเภอนาหมื่น

บ้านปากนาย ห่างจากตัวจังหวัด 96 กิโลเมตร ใช้เส้นทางน่าน-เวียงสา-นาหมื่น จากอำเภอพาน้อย จะมีทางแยกไปถึงอำเภอนาหมื่นราว 20 กิโลเมตร จากนั้นจะเป็นทางลูกรังคดเคี้ยวไปตามไหล่เขาอีกประมาณ 22 กิโลเมตร จึงถึงบ้านปากนาย ซึ่งเป็นหมู่บ้านชาวประมงริมทะเลสาบเหนือเขื่อนสิริกิติ์ ซึ่งมีทิวทัศน์สวยงามโอบบริเวณด้วยทิวเขาเขียวชอุ่มโดยรอบ มีเรือนแพซึ่งเปิดเป็นร้านอาหาร และบางแห่งทำเป็นห้องพักรับบริการนักท่องเที่ยว จากบ้านปากนายสามารถเช่าเรือล่องไปตามลำน้ำน่านสู่อ่างเก็บน้ำสิริกิติ์ มีทิวทัศน์เป็นป่าเขาสวยงาม เกาะแก่ง เรือนแพชาวประมง มีปลาน้ำจืด เช่น ปลาบู่ ปลาเทโพ และปลาสร้อย เป็นต้น

สถานที่ที่น่าสนใจ ในเขตอำเภอบ้านหลวง

ดอยผาจิ การเดินทางจากน่านใช้ทางหลวงหมายเลข 1091 เป็นระยะทางประมาณ 40 กิโลเมตร เมื่อถึงอำเภอบ้านหลวงให้ใช้เส้นทางสาย 1172 บ้านปี่เหมือนสูดอยผาจิ ระยะทางประมาณ 30 กิโลเมตร ดอยผาจิ เป็นดอยที่มีความสวยงาม มีธรรมชาติที่ยังสมบูรณ์ทั้งน้ำตก ต้นไม้บนานาพันธุ์ เป็นเขตพื้นที่ที่เคยเป็นที่ตั้งฐานกำลังของฝ่ายตรงข้าม ปัจจุบันยังมีอุปกรณ์ต่างๆ เช่น เครื่องกำเนิดไฟฟ้า ท่อประปา อยู่ในพื้นที่ นอกจากนี้บริเวณใกล้เคียงยังมีหมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้ง-เย้าเรียงรายอยู่

สถานที่ที่น่าสนใจ ในเขตอำเภอท่าวังผา

หมู่บ้านไทยลือหนองบัว อยู่ที่บ้านหนองบัว ตำบลป่าคา จากตัวเมืองน่าน ใช้เส้นทางหลวงหมายเลข 1080 เป็นระยะทาง 41 กิโลเมตร ก่อนถึงอำเภอท่าวังผามีทางแยกซ้ายไปอีก 3 กิโลเมตร หมู่บ้านแห่งนี้เป็นหมู่บ้านที่มีฝีมือในการทอผ้าพื้นเมืองประจำเผ่าที่สวยงามที่เรียกว่า “ผ้า ลายน้ำไหล” ซึ่งเป็นแหล่งใหญ่ที่สุดในจังหวัดน่าน นับเป็นหัตถกรรมที่ตกทอดมาหลายยุคหลายสมัย สิ่งที่เป็นหลักฐานเด่นชัดก็คือ ตามใต้ถุนบ้านที่ยกพื้นสูงจะมีเครื่องทอผ้าสำหรับไว้ใช้เอง ส่วนที่เหลือจะนำออกจำหน่ายเป็นสินค้าพื้นเมือง เช่น ผ้านุ่ง ผ้าพันคอ กระโปรง เสื้อ เป็นต้น

วัดหนองบัว ตั้งอยู่ในหมู่บ้านหนองบัว เป็นวัดที่สร้างด้วยฝีมือช่างไทยลือ ซึ่งได้โยกย้ายถิ่นฐานมาจากแคว้นสิบสองปันนา ตั้งแต่ครั้งอดีตกาล ภายในวิหารวัดหนองบัวมีภาพจิตรกรรมฝาผนังอันงดงาม มีเอกลักษณ์ซึ่งแตกต่างไปจากวัดอื่นๆ ตามประวัติกล่าวว่า ภาพเหล่านี้เขียนขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5 สันนิษฐานว่าเป็นฝีมือชาวไทยลือเมืองน่านที่มีคุณค่าทางศิลปะและความสมบูรณ์ของภาพใกล้เคียงกับภาพจิตรกรรมฝาผนังของวัดภูมินทร์ในเมืองน่าน

สถานที่ที่น่าสนใจ ในเขตอำเภอปัว

หมู่บ้านพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาป่ากลาง ตั้งอยู่ที่ตำบลศิลาแลง ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 69 กิโลเมตร เป็นหมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้ง เย้า และถิ่น ซึ่งมีผลมาจากการกวาดล้างผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ในจังหวัดน่านของทางราชการ เมื่อปี พ.ศ. 2511 การจัดสร้างจะแยกกันอยู่ตามลักษณะเผ่า และยังคงรักษาสภาพเดิมไว้ มีการผลิตงานหัตถกรรมที่สวยงาม ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถชมและเลือกซื้อได้

น้ำตกศิลาเพชร ตั้งอยู่ที่บ้านป่าตอง ตำบลศิลาเพชร ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 56 กิโลเมตร บนเส้นทางหลวงหมายเลข 1080 สายน่าน-ปัว ก่อนถึงอำเภอปัว ตรงหลักกิโลเมตรที่ 41-42 มีทางแยกขวามือเข้าทางหลวงหมายเลข 1170 ไปประมาณ 14 กิโลเมตร น้ำตกศิลาเพชรเป็นน้ำตกที่ตกลงมาจากหน้าผามีหลายชั้นลดหลั่นกันไป ทางด้านล่างช่วงปลายน้ำตกเนินผายกั้นน้ำเพื่อใช้ประโยชน์ในด้านการเกษตร

อุทยานแห่งชาติดอยภูคา อยู่ห่างจากจังหวัดน่านประมาณ 85 กิโลเมตร ตามทางหลวงหมายเลข 1080 สายน่าน-ปัว ระยะทางประมาณ 60 กิโลเมตร จากนั้นใช้เส้นทางสายปัว-บ่อเกลือ อีกประมาณ 25 กิโลเมตร ก็จะถึงที่ทำการอุทยานซึ่งตั้งอยู่บนเนินเขา (กิโลเมตรที่ 24-25) อุทยานแห่งชาติดอยภูคา เป็นแหล่งกำหนดของห้วยน้ำลำธารอันหลากหลายที่นำไปสู่ต้นกำเนิดแม่น้ำน่านที่มีความสำคัญทั้งทางธรรมชาตินิเวศวิทยา และประวัติศาสตร์โบราณที่เล่าถึงตำนาน

ของคนเมื่อนานที่อาศัยอยู่นับแต่บรรพกาล อุทยานแห่งชาติดอยภูคา อยู่สูงจากระดับน้ำทะเล 1,980 เมตร หรือประมาณ 5,300 ฟุต มีพื้นที่ประมาณ 1,680 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,050,000 ไร่ ครอบคลุมท้องที่ อำเภอบัว อำเภอเขียงกลาง อำเภอทุ่งช้าง อำเภอแม่จริม อำเภอท่าวังผา อำเภอสันติสุข และอำเภอปอเกลื้อ ด้วยลักษณะพื้นที่เป็นภูเขาสูงชัน สลับซับซ้อนสวยงามมาก มีสภาพป่าดิบเขา ป่าดิบชื้น ป่าดิบแล้ง ป่าสน ป่าเต็งรัง ป่าเบญจพรรณ ป่าปาล์มดงดิบ อันอุดมสมบูรณ์ มีถ้ำ น้ำตก และทิวทัศน์

สิ่งที่น่าสนใจในอุทยานแห่งชาติดอยภูคาที่สำคัญ คือ **ต้นชมพูภูคา** ซึ่งเป็นพันธุ์ไม้ที่หายากที่สุดพันธุ์หนึ่ง มีชื่อทางพฤกษศาสตร์ว่า **ไทรทชไนเดอร์ซีเนนซิส** คาดว่าได้สูญพันธุ์ไปแล้ว จนกระทั่งมีการค้นพบอีกครั้งในป่าดอยภูคาแห่งนี้ ดร.วัชชัย สันติสุข หัวหน้าฝ่ายพฤกษศาสตร์ กองบำรุง กรมป่าไม้ ลักษณะของดอกชมพูภูคา กลีบดอกด้านนอกมีสีชมพูจางขาว และกลีบดอกด้านในมีสีชมพูหลายเส้นสีม่วง ชูช่อเป็นพวงใหญ่ ตั้งขึ้นดูสวยงาม จึงได้มีการตั้งชื่อตามสีของดอก และสถานที่ค้นพบว่าดอก **ชมพูภูคา** นับแต่นั้นมาชมพูภูคาเป็นพืชใบประกอบ มีความยาว 30-70 เซนติเมตร ใบย่อย 4-9 คู่ ใบรูปไข่ผสมปลายดอกแหลม ฐานใบมนใต้ใบมีขน ดอกสีขาวอมชมพู กลีบดอก 5 กลีบ แยกออกจากกันเป็นรูปไข่คว่ำโค้งงอที่ฐาน หุ้มด้วยกลีบดอกรองอีกชั้นจนเกือบกลม มีความยาว 2-3.6 เซนติเมตร

ขณะนี้กลุ่มต้นชมพูภูคาที่สมบูรณ์ที่สุด มีอายุราว 20-30 ปี อยู่รวมกัน 6 ต้นใหญ่ ออกดอกเต็มต้นทุกปี รวมถึงมีการขยายพันธุ์ตามธรรมชาติ บริเวณโคนต้นมีต้นกล้าเล็กๆเต็มไปหมด ถือว่าเป็นแหล่งต้นชมพูภูคาที่สมบูรณ์แห่งหนึ่งในอุทยานนี้

นอกจากนี้ บนดอยภูคายังมีทิวทัศน์และธรรมชาติที่สวยงามอีกหลายแห่ง เช่น น้ำตกภูฟ้า น้ำตกผาชันก น้ำตกแม่จริม น้ำตกต้นตอง มีถ้ำขนาดใหญ่หลายแห่งเช่น ถ้ำผาฆ้อง ถ้ำหลวง ถ้ำผาแดง มีธารน้ำลอด ลานหินและหน้าผา รวมทั้งป่าปาล์มดึกดำบรรพ์ขนาดใหญ่

อุทยานแห่งชาติดอยภูคา มีบ้านพักและสถานที่ตั้งเต็นท์ไว้บริการนักท่องเที่ยว ติดต่อสอบถามรายละเอียดได้ที่ กรมป่าไม้ จังหวัดน่าน โทร.(054) 710136, 710815 หรือที่ทำการอุทยานแห่งชาติดอยภูคา โทร. 01-910-9467, 472-6713

สถานที่น่าสนใจ ในเขตอำเภอทุ่งช้าง

อนุสาวรีย์วีรกรรมทุ่งช้าง เป็นอนุสาวรีย์พลเรือน ตำรวจ ทหาร ผู้พลีชีพเพื่อปกป้องผืนแผ่นดินไทยในเขตจังหวัดน่านจากภัยคอมมิวนิสต์ ใช้เวลาในการก่อสร้าง 3 ปี ตั้งอยู่ริมทางหลวงสาย น่าน-ทุ่งช้าง (หมายเลข 1080) ตรงหลักกิโลเมตรที่ 84 บนเนินเขาเตี้ยๆ ท่ามกลางหุบเขาน้อยใหญ่ บริเวณใกล้เคียงจัดเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ มีสระน้ำและดอกไม้ให้นานาพันธุ์ อนุสาวรีย์วีรกรรมแห่งนี้ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีเปิด เมื่อวันที่อังคารที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2519

งานเทศกาลและงานประเพณี

งานแข่งเรือประเพณีฉลองงาช้างดำจังหวัดน่าน ประเพณีแข่งเรือเป็นประเพณีที่สืบ-ทอดกันมานานนิยมจัดให้มีขึ้นในงานประเพณีตานก๋วยสลาก ต่อมาในปี พ.ศ.2479 ได้จัดให้มีการแข่งเรือในงานทอดกฐินสามัคคีสืบทอดมาจนถึงงานทอดกฐินพระราชทานในปัจจุบัน ซึ่งจะมีในราวกลางเดือนตุลาคมหรือต้นเดือนพฤศจิกายนทุกปี ภายหลังทางจังหวัดได้มอบงานสมโภชงาช้างดำอันเป็นสมบัติล้ำค่าคู่บ้านคูเมืองของจังหวัดน่านเข้าไปด้วยเรือที่เข้าแข่งแต่ละลำใช้ไม้ซุงใหญ่ๆ เอาจากเป็นเรือ ตกแต่งหัวเรือท้ายเรือเป็นรูปหัวนาคและหางนาคอย่างสวยงาม ประเภทการแข่งขันมีทั้งเรือใหญ่ เรือกลาง และเรือเล็ก รวมทั้งประเพณีสวยงาม นอกจากนี้ยังมีการประกวดกองเชียร์อีกด้วย นับเป็นประเพณีที่น่าสนใจอย่างยิ่ง

งานเทศกาลส้มสีทองและงานกาชาดจังหวัดน่าน ส้มสีทองเป็นผลผลิตทางการเกษตร ที่มีชื่อเสียงของจังหวัดน่าน พันธุ์เดียวกับส้มเขียวหวาน แต่ส้มสีทองจะมีเปลือกสีเหลืองทองสวยงามและรสชาติหวานหอมอร่อยกว่า เป็นเพราะอิทธิพลของดินฟ้าอากาศคืออุณหภูมิระหว่างกลางวันและกลางคืนต่างกัน 8 องศา เป็นเหตุให้สาร “คาร์ทีนอยพิคเมนต์” ในเปลือกส้มเปลี่ยนจากสีเขียวเป็นสีทองดังกล่าว ตามประวัติของการปลูกส้มสีทองมีอยู่ว่า ในปี พ.ศ.2468 “หมื่นระงำ” ผู้คุมเรือนจำจังหวัดน่าน ได้นำส้มเงินเข้ามาปลูกก่อนเป็นครั้งแรก และในเวลาต่อมาได้มีการนำส้มพันธุ์ต่างๆ มาปลูกที่เมืองน่านด้วย จนกระทั่งปี พ.ศ.2480 อาจารย์คำพ นุชนิยม

อดีตศึกษาธิการจังหวัดน่าน ได้ริเริ่มการปลูกส้มเขียวหวานด้วยการปักกิ่งตอนจนกระทั่งได้แพร่หลายมาตราบเท่าทุกวันนี้ ทุกๆปีราวกลางเดือนธันวาคม ได้กำหนดจัดงานเทศกาลส้มสีทองและงานกาชาดจังหวัดน่านขึ้น ณ สนามกีฬาจังหวัดน่าน ซึ่งในงานจะมีกิจกรรมที่น่าสนใจหลายอย่าง ได้แก่ การประกวดขบวนรถส้มสีทอง การออกร้านนิทรรศการ การจำหน่ายสินค้าหัตถกรรมจากอำเภอต่างๆ และจากแม่ฮ่องสอน-หงสา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว การแสดงศิลปะพื้นเมืองและมหรสพต่างๆ อีกมากมาย

สินค้าพื้นเมืองของจังหวัดน่าน

จังหวัดน่านมีสินค้าพื้นเมืองที่มีชื่อเสียงอยู่หลายอย่างเช่น ผ้าลายน้ำไหล (ผ้าฝ้าย) ผลิตภัณฑ์หวาย เครื่องเงิน หัตถกรรมชาวเขาสวนผลไม้ที่มีชื่อของจังหวัด ได้แก่ ส้มสีทอง มะไฟจีน ลิ้นจี่ และหมากต่าว (เป็นลูกไม้ชนิดหนึ่งที่ต้องต้มเอาเนื้อข้างในออกมาเชื่อมเป็นเหมือนลูกชิดใส่น้ำแข็งรับประทาน)

ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก (รหัสทางไกล 054)

ในเขตอำเภอเมือง

เครื่องเงินเขาน้อย หมู่ 11 ตำบลคูใต้ โทร. 772486 จำหน่ายเครื่องเงินต่างๆ

เงินน่าน ถนนมหายศ จำหน่ายเครื่องเงินต่างๆ

จางตระกูล ถนนสุมนเทวราช โทร. 710016, 799074 จำหน่ายผ้าชาวเขา ผ้าทอลื้อ ผ้าทอลายน้ำไหล ผ้าฝ้ายแท้

ชมพุกา ถนนน่าน-บ้านหลวง กิโลเมตรที่ 2 จำหน่ายเครื่องเงิน ผ้าทอ

หนันไชย ถนนเจตบุตร ข้างโรงเรียนสตรีศรีน่าน โทร. 710515 จำหน่ายผ้าทอลายน้ำไหล ผ้าทอลื้อ เครื่องประดับชาวเขา แหวนมสินค้าพื้นเมืองทุกชนิด

น่านหัตถศิลป์ ถนนเจ้าฟ้า โทร. 710308 จำหน่ายผ้าทอพื้นเมือง หัตถกรรมชาวเขา เครื่องเงิน

น่านการหวาย ถนนมหายศ จำหน่ายเครื่องหวาย
แบบบุญแฮร์เมค ถนนสุริยพงษ์ โทร. 710727 จำหน่ายผ้าทอพื้นเมือง

ฝ้าย ถนนข้าหลวง จำหน่ายผ้าลายน้ำไหล สินค้าพื้นเมืองต่างๆ

มหายศเครื่องหวาย ถนนมหายศ จำหน่ายเครื่องหวาย

อ่งนคนเมือง ถนนสุมนเทวราช จำหน่ายเครื่องจักสาน เครื่องปั้นดินเผา

ในเขตอำเภอปัว

ชำนาญเครื่องเงิน หมู่ 9 บ้านปากกลาง ตำบลศิลาแลง จำหน่ายเครื่องเงิน เครื่องประดับชาวเขา

ปากกลางซิลเวอร์แวร์ หมู่ 9 ตำบลศิลาแลง จำหน่ายเครื่องเงินต่างๆ

อนุรักษ์ หมู่ 3 บ้านปากกลาง ตำบลปากกลาง จำหน่ายเครื่องเงินรูปพรรณต่างๆ

ในเขตอำเภอท่าวังผา

จันทร์สมการทอ บ้านหนองบัว โทร. 771519, 799074 จำหน่ายผ้าทอลายไทยน้ำลื้อ ลายน้ำไหล ลายยกมุก เครื่องเงินต่างๆ

รายชื่อบริษัทนำเที่ยว (รหัสทางไกล 054)

อินเตอร์ทัวร์ ถนนข้าหลวง อำเภอเมือง โทร. 710195, 01-960-3070

หมายเลขโทรศัพท์ที่สำคัญ (รหัสทางไกล 054)

สำนักงานจังหวัดน่าน ถนนสุริยพงษ์	โทร. 710341
สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด ถนนสุริยพงษ์	โทร. 773047
สถานีตำรวจภูธร ถนนสุริยพงษ์	โทร. 710199
โรงพยาบาลจังหวัดน่าน ถนนวรวิชัย	โทร. 710138
บริษัทการบินไทย จำกัด ถนนมหาพรหม	โทร. 710377
ท่าอากาศยานจังหวัดน่าน ถนนวรวิชัย	โทร. 710270
สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ถนนเปรมประชาราษฎร์	โทร. 795009

สำนักงานจังหวัดน่าน โทร. (054) 710341

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ เขต 2

448/16 ถนนสิงห์ไคล

อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 57000

โทร. (053) 717-433, 744-674-5 โทรสาร 717434

พื้นที่ความรับผิดชอบ : เชียงราย พะเยา แพร่ น่าน